

Ibrukttagandet av Valpas-tjänsten i kommunerna och läroanstalterna

Innehåll

Valpas-tjänsten.....	1
Den första fasen av ibrukttagandet och huvudanvändarna i Valpas-tjänsten	1
Funktioner och användarroller i Valpas-tjänsten	3
Utbildningsanordnare / Läroanstalter	3
Kommuner	4
Webbinarium och rådgivning	5
Webbinarium	5
Rådgivning	5
Information om utvidgandet av läroplikten	5

Valpas-tjänsten

För att trygga förverkligandet av den utvidgade läroplikten utvecklar Utbildningsstyrelsen en ny elektronisk tjänst där tjänsteinnehavarna som övervakar fullgörandet av läroplikten kan följa upp elevens eller den studerandes situation under hela läropliktsåldern. Den nya tjänsten placeras inom tjänsten för administratörer i Studieinfo (virkailija.opintopolku.fi).

Via Valpas-tjänsten kan tjänsteinnehavarna granska den läropliktigas uppgifter som berör ansökan till utbildning, studierätter och utbildningens avgiftsfrihet. Via tjänsten kan man också ge information som följande aktör i ansvarskedjan behöver samt föra in uppgifter om avbrytande av läroplikten.

Syftet med Valpas-tjänsten är att den ska stödja kedjan av aktörer som har hand om att följa upp och övervaka fullgörandet av läroplikten, så att det hela tiden finns en aktör som följer med hur den unga fullgör sin läroplikt.

Valpas används både av utbildningsanordnarna och kommunerna. I tjänsten finns olika funktioner för utbildningsanordnarna och boendekommunerna.

Information som behövs för att övervaka läroplikten sammanställs i Valpas från Utbildningsstyrelsens övriga register. De mest centrala av dem är antagningsregistret, informationsresursen KOSKI, studentnummerregistret och läropliktsregistret.

Den första fasen av ibrukttagandet och huvudanvändarna i Valpas-tjänsten

Utbildningsanordnarna och kommunerna ombeds organisera sina arbetsuppgifter som gäller utövandet av tillsyn i anslutning till läroplikten ([Läropliktslagen 1214/2020 11§-14§](#)) och bevilja användarrättigheter för huvudanvändare i Valpas. Användarrättigheter beviljas via administratörens arbetsbord i Studieinfo till dem som behöver tjänsten i sina arbetsuppgifter.

Via administratörens arbetsbord i Studieinfo har användarna för närvarande endast tillgång till ingångssidan till Valpas-tjänsten. Själva tjänsten kommer att öppnas stegvis. Först utvecklas den del som

gäller tillsyn över ansökningskyldigheten i den grundläggande utbildningen. Via Studieinfo riktas information och uppgifter om utbildningar till de personer som beviljats Valpas-användarrättigheter. Det är därför viktigt att de centrala personerna i organisationen har användarrättigheter så att informationen når fram till rätt mottagare.

Administratörer som redan arbetar i Studieinfo med en användarroll "Utbildningsaktörens ansvariga användare" beviljar användarrollerna VALPAS-kommun-huvudanvändare och VALPAS-utbildningsanordnare-huvudanvändare.

Användarrollen **VALPAS-kommun-huvudanvändare** är avsedd för de tjänsteinnehavare i boendekommunen som har ansvar för att sköta sådana uppgifter i enlighet med 14 § i läropliktslagen (1214/2020) som berör läropliktiga som saknar en studieplats.

Användarrollen **VALPAS-utbildningsanordnare-huvudanvändare** är avsedd för utbildningsanordnarens ansvarspersoner som har hand om tillsynsskyldigheterna som utbildningsanordnaren sköter i enlighet med 11 §, 13 § och 16 § i läropliktslagen (1214/2020).

Om en och samma tjänsteinnehavare i en kommun både har hand om skyldigheterna som enligt läropliktslagen (1214/2020) hör till utbildningsanordnaren och skyldigheterna som hör till boendekommunen, ska denna tjänsteinnehavare beviljas separata användarrättigheter som kommunens huvudanvändare och utbildningsanordnarens huvudanvändare i Valpas.

Huvudanvändarna har tillgång till tillsynsfunktionerna i Valpas. Huvudanvändarna har också i uppgift att administrera användarrättigheterna i Valpas i situationer då det finns behov av att fördela tillsynsuppgifterna mellan flera personer än endast huvudanvändarna. Till den här uppgiften hör att bjuda in tjänsteinnehavarna till tjänsten, behandla förfrågningar om användarrättigheter och avsluta användarrättigheter som inte längre behövs.

Användarrättigheter ska endast beviljas sådana personer som inom organisationen konstaterats ha behov av att använda Valpas-tjänsten för att sköta sina arbetsuppgifter. Användarrättigheter ska i enlighet med principen om uppgiftsminimering¹ endast beviljas för den organisationsnivå och uppgiftskategori som behövs för att sköta arbetsuppgifterna.

Vilka användarroller som kan beviljas för Valpas-tjänsten och för vilka nivåer användarrättigheter kan ges beskrivs nedan i texten.

Det krävs stark autentisering för att registrera sig i tjänsten och för att skapa ett användarnamn. Om en person redan har användaruppgifter till Studieinfos tjänst för administratörer sker inloggningen med samma användarnamn och lösenord som till de övriga tjänsterna i Studieinfo.

Alla administratörers uppgifter sparas i Studentnummerregistret, länk till dataskyddsbeskrivningen: <https://studieinfo.fi/wp/dataskyddsbeskrivning/dataskyddsbeskrivning-av-studentnummerregistret/>

Inloggningsadress till tjänsten för administratörer i Studieinfo: <https://virkailija.opintopolku.fi/>

Nya Valpas-huvudanvändare ska bekanta sig med de allmänna användaranvisningarna för administratörens arbetsbord i Studieinfo <https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=190611938> (Instruktionerna på svenska finns under instruktionerna på finska på undersidan).

---

¹ <https://tietosuoja.fi/sv/uppgiftsminimering>

Funktioner och användarroller i Valpas-tjänsten

Utbildningsanordnare / Läroanstalter

Utbildningsanordnarens funktioner i Valpas-tjänsten är:

1. Tillsyn som gäller att söka till utbildning: Uppföljning (enligt 11 § i läropliktslagen 1214/2020) av hur elever som avslutar den grundläggande utbildningen och studerande i övergångsskedet² söker till utbildning, tar emot en studieplats och inleder sina studier. Inbegriper en informationsfunktion som ger möjlighet att meddela kommunen om elever/studerande som saknar en studieplats då tillsynsskyldigheten upphör.
2. Tillsyn över fullgörandet av läroplikten: Utredning, enligt 13 § i läropliktslagen (1214/2020) och utifrån registeruppgifterna, av huruvida en läropliktig studerande som ämnar avgå eller som anses ha avgått har en annan studieplats. Inbegriper en informationsfunktion som ger möjlighet att meddela boendekommunen om studerande som anses ha avgått och som inte har en annan studieplats.
3. Granskning av uppgifter som inverkar på utbildningens avgiftsfrihet: För uppgiften som avses i 16 § i läropliktslagen (1214/2020) behöver utbildningsanordnaren information om tidigare studierätter för en studerande som tagit emot en studieplats i övergångsskedet och på andra stadiet samt om uppgifterna som sparats i läropliktsregistret. På det här sättet kan utbildningsanordnaren avgöra om den studerande som antagits till utbildning har rätt till avgiftsfri utbildning. Valpas-tjänsten ger möjlighet att kontrollera den studerandes uppgifter som inverkar på utbildningens avgiftsfrihet.

Utbildningsanordnarnas användarroller i Valpas-tjänsten:

Alla användarrättigheter som är avsedda för utbildningsanordnarna kan beviljas på antingen utbildningsaktörsnivå eller på läroanstaltsnivå. Med en användarrättighet som beviljats på aktörsnivå har tjänsteinnehavaren i Valpas tillgång till uppgifter som berör utbildningsaktörens samtliga läroanstalter. Om användarrättigheten beviljas för en specifik läroanstalt ser tjänsteinnehavaren endast uppgifterna som hör till läroanstalten i fråga. Utbildningsanordnaren ska i samband med organiseringen av tillsynsskyldigheterna överväga vilken organisationsnivå som är nödvändig för respektive Valpas-användare. Då tillgång till personuppgiftsregister beviljas ska man utgå från principen om uppgiftsminimering, alltså ska tjänsteinnehavaren endast ha tillgång till den organisationsnivå och den uppgiftshelhet som är nödvändig för att personen ska kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Valpas-utbildningsanordnare-huvudanvändare: Användarrollen beviljas en person som har ansvar för tillsynen som gäller läroplikten vid utbildningsanordnarens organisation.

Utbildningsanordnarens huvudanvändare har tillgång till Valpas-tjänsten, där hen kan använda alla tre ovan nämnda funktioner. Det rekommenderas att en utbildningsanordnare har minst två huvudanvändare i Valpas. Användarrättigheten kan beviljas av utbildningsaktörens ansvariga användare eller av en annan av utbildningsanordnarens Valpas-huvudanvändare.

Om arbetsuppgifterna vid utbildningsanordnarens organisation har ordnats så att det utöver huvudanvändarna är flera tjänsteinnehavare som utövar tillsyn som gäller läroplikten, kan

---

²Med studerande i övergångsskedet avses studerande som deltar i påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen, utbildning som förbereder för gymnasieutbildning, utbildning som handleder för yrkesutbildning och utbildning som handleder för arbete och självständigt liv samt läropliktiga studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna.

utbildningsanordnarens huvudanvändare som administrerar användarrättigheterna i Valpas bevilja följande användarroller åt tjänsteinnehavarna:

VALPAS-läroanstalt-tillsyn över ansökningskyldighet: Den här användarrollen beviljas personer som i enlighet med 11 § i läropliktslagen (1214/2020) i Valpas övervakar hur elever som avslutar den grundläggande utbildningen söker till utbildning, tar emot en studieplats och inleder studier vid utbildning på andra stadiet och i övergångsskedet (funktion 1): Användarrättigheten ger inte tillgång till övriga tillsynsfunktioner som berör utbildning i övergångsskedet eller på andra stadiet.

OBS! Om en tjänsteinnehavare vid en och samma läroanstalt har ansvar för tillsynen som gäller både elever som avslutar den grundläggande utbildningen och studerande inom utbildning i övergångsskedet, behöver användaren inte två olika användarrättigheter, utan användarrättigheten för övergångsskedet är tillräcklig för att användaren även ska ha tillgång till uppgifterna för en elev som avslutar den grundläggande utbildningen.

VALPAS-läroanstalt-tillsyn i övergångsskedet: Den här användarrollen beviljas personer som ansvarar för tillsynen som gäller läropliktiga studerande i övergångsskedet. Tjänsteinnehavaren har tillgång till alla ovan nämnda funktioner (1–3) i Valpas.

OBS! Om en tjänsteinnehavare vid en och samma läroanstalt har ansvar för tillsynen som gäller både elever som avslutar den grundläggande utbildningen och studerande inom utbildning i övergångsskedet, eller både studerande i övergångsskedet och studerande på andra stadiet, behöver användaren inte två olika användarrättigheter, utan användarrättigheten för övergångsskedet är tillräcklig för att användaren även ska kunna följa upp övriga elever/studerande.

VALPAS-läroanstalt-tillsyn på andra stadiet: Den här användarrollen beviljas personer som ansvarar för tillsynen som berör studerande som deltar i utbildning på andra stadiet. Tjänsteinnehavaren har tillgång till följande funktioner i Valpas-tjänsten: Bedömning i enlighet med tillsynsuppgifterna i 13 § i läropliktslagen (1214/2020) som gäller huruvida en läropliktig studerande på andra stadiet kan avgå eller kan anses ha avgått. Funktionen omfattar även en informationsfunktion som ger möjlighet att meddela kommunen om läropliktiga studerande som anses ha avgått. Därtill ingår även granskning av uppgifter som finns i andra register och som inverkar på att rätten till avgiftsfri utbildning upphör enligt 16 § i läropliktslagen (1214/2020).

OBS! Om en person inom samma organisation har ansvar för tillsynen som gäller både studerande på andra stadiet och studerande inom utbildning i övergångsskedet, behöver användaren inte två olika användarrättigheter, utan användarrättigheten för övergångsskedet är tillräcklig för att personen även ska ha tillgång till uppgifterna om studerande på andra stadiet.

Kommuner

Boendekommunens funktioner i Valpas-tjänsten är:

1. Övergripande vy som ger tillgång till uppgifter om ansökan till utbildning, studierätter, uppgifter som inverkar på avgiftsfriheten och uppgifter om avbrott i läroplikten samt rätt att föra in uppgifter om avbrytande av den allmänna läroplikten. Uppgifterna kan gälla läropliktiga som läroanstalten själv har angett, elever i hemundervisning samt sådana läropliktiga utan studieplats som hittats genom Valpas-tjänsten eller som kommunen själv sökt i tjänsten.

Boendekommunens användarroller i Valpas-tjänsten:

Den enda möjliga organisationsnivån för en Valpas-användare i en kommun är nivån "kommun". Användarrollen kan alltså beviljas endast för en organisation vars organisationstyp är en kommun.

Valpas-kommun-huvudanvändare: Den här användarrollen beviljas personer som ansvarar för tillsynen som gäller läroplikten och som sköter de tillsynsuppgifter som boendekommunen i enlighet med 14 § i läropliktslagen (1214/2020) har i fråga om läropliktiga som saknar en studieplats.

Kommunens huvudanvändare har tillgång till kommunens tillsynsfunktioner i Valpas-tjänsten. Det rekommenderas att kommunen har minst två huvudanvändare. Användarrättigheten kan beviljas av utbildningsaktörens ansvariga användare eller av någon annan av kommunens huvudanvändare i Valpas.

Om tillsynsuppgifterna i kommunen har organiserats så att det utöver huvudanvändarna är flera tjänsteinnehavare som utövar tillsyn som berör läroplikten, kan kommunens huvudanvändare som administrerar användarrättigheterna i Valpas bevilja följande användarroll åt de övriga tjänsteinnehavarna:

VALPAS-kommun-övervakare: Den här användarrollen beviljas personer som fungerar som tjänsteinnehavare som utövar tillsyn gällande läroplikten och som har hand om att sköta de tillsynsuppgifter som boendekommunen i enlighet med 14 § i läropliktslagen (1214/2020) har i fråga om läropliktiga som saknar en studieplats. Med användarrollen som övervakare får man tillgång till kommunens tillsynsfunktioner i Valpas-tjänsten.

Webbinarium och rådgivning

Webbinarium

Vi ordnar webinarier om användarrättigheterna till Valpas där vi går igenom samma innehåll som ges i detta meddelande. Webinarierna är alla likadana till sitt innehåll. Webinarier ordnas enligt följande:

Svenskspråkigt webinarium måndagen 12.4.2021 kl. 12-13 (första 300 deltagare kan ta med i chatten, andra deltagare kan följa presentation).

Länk till webinarium: [klicka länken](#).

Rådgivning

Utbildningsstyrelsen svarar på frågor som berör den utvidgade läroplikten på adressen laroplikt@oph.fi. Infoadressen är avsedd för utbildningsanordnare, läroanstalter och aktörer inom fritt bildningsarbete som ordnar utbildning för läropliktiga.

I tekniska frågor som berör ibrukttagandet av Valpas-tjänsten (till exempel användarrättigheter) kan man ta kontakt på adressen valpas-tekninen-tuki@oph.fi (öppnas 15.3.2021)

Information om utvidgandet av läroplikten

webbsidor:

- <https://minedu.fi/sv/utvidgningen-av-laroplikten>
- <https://www.oph.fi/sv/utveckling-och-internationalisering/nationella-natverk-och-projekt/reformen-med-den-utvidgade>

Vanliga frågor: <https://minedu.fi/sv/fragor-och-svar-om-laroplikten>

Valpas-tjänst wikisidor: <https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=197667314>